

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 339/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľiek [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., Kuzmányho 29, Košice, proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo/80/2021 z 28. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľiek a skutkový stav veci

1. Sťažovateľky sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júna 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľky navrhujú napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň požadujú primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 eur pre každú zo sťažovateľiek a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplývajú tieto skutkové okolnosti:

3. Sťažovateľky sa v postavení žalobkýň domáhali proti žalovanej Prima banke Slovensko, a.s. (ďalej len „žalovaná“), určenia neplatnosti úverovej zmluvy a určenia, že žalovaná nemá právo na výkon záložného práva. Konanie bolo vedené Okresným súdom Žiar nad Hronom pod sp. zn. 10C/157/2013. Sťažovateľky zastávali názor, že úverová zmluva, ktorú s právnu predchodkyňou žalovanej uzavrela sťažovateľka 2, obsahovala nesprávny údaj o výške ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“), v dôsledku čoho mala byť úverová zmluva neplatná v zmysle § 37 a § 39 Občianskeho zákonníka. Sťažovateľka 1 uzavrela s právnu predchodkyňou žalovanej záložnú zmluvu zabezpečujúcu úver poskytnutý sťažovateľke 2 právnu predchodkyňou žalovanej.

4. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 10C/157/2013 z 3. novembra 2016 bola žaloba sťažovateľiek v časti, ktorou sa domáhali určenia neplatnosti úverovej zmluvy, zamietnutá a v časti, ktorou žiadali sťažovateľky určiť, že žalovaná nemá právo na výkon záložného práva zo zmluvy o zriadení záložného práva zo 7. júla 2006, bolo žalobe vyhovené.

5. Pokiaľ ide o zamietavý výrok okresný súd vo vzťahu k sťažovateľke 1 zastával názor, že táto nebola na podanie žaloby aktívne vecne legitimovaná, keďže nebola nositeľkou subjektívneho práva, o ktorom mal súd rozhodnúť (uzavrela záložnú, nie úverovú zmluvu). Vo vzťahu k sťažovateľke 2 súd prvej inštancie dospel k záveru, že úverová zmluva je platná. Považoval za preukázané, že právna predchodkyňa žalovanej poskytla sťažovateľke úver vo výške 650 000 Sk, ktorý bol zabezpečený záložným právom zriadeným k nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľky 1. Takýto právny vzťah nebolo možné subsumovať pod zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 258/2001 Z. z.“), keďže úver zabezpečený nehnuteľnosťou presiahol sumu 20 000 eur. Okresný súd uviedol, že daný právny vzťah vykazoval spotrebiteľský charakter s poukazom na znenie § 23a zákona o ochrane spotrebiteľa. Zmluva mala formulárový charakter a bola určená pre bližšie nedefinovaný okruh spotrebiteľov, ktorí nemali možnosť podstatným spôsobom zasiahnuť do jej obsahu. V zmysle čl. 7.6 úverovej zmluvy bola RPMN vo výške 3,66 %. Tento údaj nezodpovedal podľa vstupných údajov úveru skutočnosti. Uvedený údaj v zmluve nebol obligatórnym údajom v prípade danej úverovej zmluvy (pre vylúčenie aplikácie ustanovení zákona č. 258/2001 Z. z.). Súd prvej inštancie sa nestotožnil s názorom sťažovateľiek, že išlo o klamanie spotrebiteľa, keďže výška RPMN bola uvedená nesprávne. Sťažovateľka 2 potvrdila, že procesu uzatvárania úverového vzťahu, ako aj parametrom úveru nerozumela, preto súd prvej inštancie konštatoval, že práve údaj o výške RPMN nemohol byť v procese uzatvárania úverovej zmluvy pre ňu tým najdôležitejším údajom. V ďalšom dodal, že nie každá zmluvná podmienka, ktorá vyvoláva nepomer v spotrebiteľskej zmluve v neprospech spotrebiteľa, je neprijateľná. Neplatnosť v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka bola koncipovaná ako čiastočná neplatnosť zmluvnej podmienky. Sťažovateľkami uvedené poplatky nepovažoval za neprijateľné podmienky.

6. V dôsledku podaných odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhodoval vo veci Krajský súd v Banskej Bystrici. Krajský súd rozsudkom č. k. 13Co/212/2017-421 z 21. júna 2019 napadnutý rozsudok v zamietavom výroku potvrdil a vo vyhovujúcom výroku rozsudok zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

7. Rozsudok krajského súdu v jeho potvrdzujúcom výroku napadli sťažovateľky dovolaním z dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Cdo/80/2021 z 28. februára 2024 tak, že dovolanie sťažovateľky 1 odmietol a dovolanie sťažovateľky 2 zamietol a zaviazal ich nahradiť žalovanej trovy dovolacieho konania.

8. Z namietaného rozsudku vo vzťahu k zamietnutiu dovolania podaného sťažovateľkou 2 vyplýva, že *«Nižšie súdy dospeli zhodne k záveru, že ak zákon nesankcionuje neuvedenie RPMN alebo uvedenie RPMN v nesprávnej výške neplatnosťou zmluvy pri tých zmluvách, kde uvedenie tohto údajá v zmluve výslovne zákon vyžadoval, tak už vôbec nemôže byť neplatnosť celej zmluvy dôsledkom uvedenia nesprávnej výšky RPMN, kde zákon uvedenie tohto údajá v zmluve ani*

nevyžadoval. Je potrebné dodať, že nižšie súdy nevyklúčili inú sankciu spojenú s týmto nedostatkom zmluvy, vylúčili len neplatnosť celej zmluvy v tomto danom prípade. Dovolací súd sa s uvedeným názorom stotožňuje a uvádza nasledovné. Predpisy na ochranu spotrebiteľa majú nastoliť rovnováhu zmluvných strán, pričom sa má v zásade zachovať platnosť zmluvy ako celku, a nie vyhlásiť za neplatné všetky zmluvy, ktoré prípadne obsahujú nekalé podmienky. Dovolací súd poukazuje v tejto súvislosti na preferenciu výkladu vedúceho skôr platnosti než k neplatnosti zmluvy/ustanovenia zmluvy, ktorá vyplýva aj z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Základným princípom výkladu zmlúv je prioritá výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy, pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmluvy. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, a nie zásadou (I. ÚS 242/07). Porušenia Ústavou zaručených základných práv sa orgán verejnej moci dopustí aj vtedy, ak formalistickým výkladom podústavného práva odoprie autonómnemu prejavu vôle zmluvných strán dôsledky, ktoré zmluvné strany takým prejavom zamýšľali vyvolať vo svojej právnej sfére (porov. napr. nálež I. ÚS 243/07). Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, a nie zásadou. Podľa ústavného súdu nie je ústavne konformná a v rozpore s princípmi právneho štátu vyplývajúcimi z čl. 1 Ústavy taká prax, keď všeobecné súdy preferujú celkom opačnú tézu uprednostňujúcu výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom neplatnosť zmluvy nezakladajúcim. Podľa § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky. Zmluva o úvere je konsenzuálnym kontraktom, takže na vznik záväzkového právneho vzťahu z tejto zmluvy postačuje dohoda zmluvných strán o podstatných častiach zmluvy. Záväzok zo zmluvy o úvere vzniká dohodou o jej podstatných náležitostiach, ktorými je: záväzok veriteľa poskytnúť na požiadanie dlžníka v jeho prospech peňažné prostriedky, určenie sumy (limitu) týchto peňažných prostriedkov (úverový limit), záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky (Patakyová, M. a kol. Obchodný zákonník. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2022, s. 1489 - 1492). Dovolací súd teda vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že v prípade, keď nesprávny údaj o RPMN nemá za následok neplatnosť celej úverovej zmluvy v takom prípade, keď táto spadá i pod zákon č. 258/2001 Z. z. a vyžaduje sa tento údaj ako povinný (a teda má sa zabezpečiť vyššia miera ochrany) ale má za následok „len“ bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, nemôže byť potom samo o sebe uvedenie nesprávnej RPMN dôvodom neplatnosti celej zmluvy (§ 37, § 39 Občianskeho zákonníka) v prípade, keď zákon túto náležitosť v zmluve ani nevyžaduje (vid' predchádzajúci odsek). Dovolací súd však týmto nevyklúčuje inú sankciu s takýmto nedostatkom spojenú, čo však nebolo predmetom tohto konania, keď žalobkyne sa výslovne domáhali určenia neplatnosti zmluvy ako celku. Prípadné dovolacie otázky (napr. akú konkrétnu sankciu by bolo možné vyvodit') sa preto v tomto smere považujú len za akademické (bez možnosti ovplyvnenia tou či onou možnou odpoveďou na ňu aj výsledkom konania). Možno teda uzavrieť, že právne posúdenie žalobkyňou 2/ nastolenej právnej otázky odvolacím súdom (ako i súdom prvej inštancie) bolo správne (teda sám osebe nesprávny údaj o RPMN v zmluve o úvere v danom prípade nespôsobuje absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere). Žalobkyňa 2/ napadla dovolaním vecne správny rozsudok odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto jej dovolanie ako nedôvodne podané podľa § 448 CSP zamietol.»

9. Dovolanie podané sťažovateľkou 1 najvyšší súd odmietol, keďže „dovolacia“ otázka, o ktorej je reč, nemala v prejednávanej veci vo vzťahu k sťažovateľke 1 znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v dôsledku čoho prípustnosť dovolania vyvodzovaná z tohto ustanovenia daná nebola.

II.

Argumentácia sťažovateľiek

10. Sťažovateľky zastávajú názor, že najvyšší súd sa dostatočne nezaoberal zásadnou otázkou, ktorú v podanom dovolaní jasne vymedzili a ktorá znela tak, či je v zmluvách o úvere, ktoré sa nepovažujú za zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z., potrebné uvádzať jednotlivé parametre úverového produktu v správnej výške aj vtedy, keď nejde o obligatórne náležitosti takejto zmluvy, a v prípade, ak takéto ich správne uvedenie je nevyhnutné, aké následky sú spojené s ich nesprávnym uvedením. Právna predchodkyňa žalovanej sťažovateľky ako spotrebiteľky klamala a zavádzala, čo je v rozpore s ustanoveniami zákona o ochrane spotrebiteľa. Napriek tomu sa ani dovolačný súd vecou podrobne nezaoberal, dovolanie zamietol, resp. odmietol a svoje rozhodnutie odôvodnil nanajvyšš povrchným spôsobom a bez toho, aby sa námietkami sťažovateľiek o klamaní spotrebiteľov a neplatnosti úverovej zmluvy akokoľvek zaoberal.

11. Namietané rozhodnutie vykazuje podľa názoru sťažovateľiek znaky arbitrárnosti a svojvôle.

III.

12. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľiek je tvrdenie, že došlo k porušeniu ich základných práv podľa ústavy a dohovoru nedostatočným odôvodnením napadnutého rozsudku, ktorým najvyšší súd dovolanie vo vzťahu k sťažovateľke 1 odmietol a vo vzťahu k sťažovateľke 2 zamietol.

13. Právomoc ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti fyzickej osoby podľa čl. 127 ústavy proti rozhodnutiu či zásahom všeobecných súdov je výlučne založená na jeho prieskume z hľadiska dodržania ústavnoprávných princípov, t. j. či v konaní a rozhodnutí v ňom vydanom boli alebo neboli dotknuté chránené práva alebo slobody fyzickej osoby. To v danom kontexte znamená, že ani prípadná vecná nesprávnosť rozhodnutia všeobecného súdu nie je sama osebe významná, lebo konanie o sťažnosti nie je pokračovaním konania v ďalšej inštancii mimo rámca všeobecného súdu a ústavnému súdu v ňom zásadne neprislúcha, aby v jeho rámci prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecného súdu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, I. ÚS 129/2015).

14. V prvom rade považuje ústavný súd za potrebné vyjadriť sa k argumentácii sťažovateľky 1. Sťažovateľka 1 ani v odvolaní, ani v dovolaní a napokon ani v ústavnej sťažnosti nespochybňuje záver okresného súdu o nedostatku svojej aktívnej legitímácie, v dôsledku ktorej bola žaloba o určenie neplatnosti úverovej zmluvy proti sťažovateľke 1 zamietnutá. Tak, ako nemalo zodpovedanie nastolenej dovolacej otázky pre sťažovateľku 1 určujúci význam a odpoveď na ňu nebola dôvodom na záver o zamietnutí žaloby proti sťažovateľke 1, ktorá nebola účastníčkou

namietanej úverovej zmluvy, nemá zodpovedanie námietok sťažovateľky 1 nastolených v ústavnej sťažnosti pre jej postavenie nijaký význam a tieto námietky nie sú v príčinnej súvislosti s odôvodnením namietaného rozsudku vo vzťahu k sťažovateľke 1.

15. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľky 1 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

16. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku otázku nastolenú sťažovateľkou 2 jasne a zrozumiteľne zodpovedal a zrozumiteľne vysvetlil aj svoje úvahy, ktoré ho k danej odpovedi viedli. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že nesprávny údaj o RPMN v zmluve o úvere nespôsobuje absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere ako celku. Z odôvodnenia tiež vyplýva, že ak by sa sťažovateľka 2 žalobou domáhala niečoho iného, nie neplatnosti zmluvy o úvere ako celku, bola by pravdepodobne úspešná. Nie je úlohou ústavného súdu riešiť dotknuté právne konzekvencie nad rámec, ktorý bol relevantný pre konanie všeobecného súdu z hľadiska žalobnej konštrukcie sťažovateľky, ale v naznačenom kontexte (pozri aj bod 8 tohto odôvodnenia) je už *prima facie* zrejmé, že dôvodom neúspechu bolo celkové, nie čiastočné atakovanie predmetného kontraktu, resp. jeho obsahu.

17. Ústavný súd vzhľadom na už uvedené považuje odôvodnenie napadnutého rozsudku za ústavne akceptovateľné a rozhodne v ňom nevníma prvky svojvôle ani nedostatočného odôvodnenia.

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

19. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd neidentifikoval v záveroch formulovaných najvyšším súdom arbitrárnosť ani nedostatok náležitého odôvodnenia, ktoré by mohli signalizovať porušenie sťažovateľkou 2 označených práv podľa ústavy a dohovoru, a preto musel postupom podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľky 2 odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľiek bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o ich ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2024

Libor Duľa
predseda senátu